

Ханецька О. О.
вчитель природничих дисциплін
Рибинської ЗОШ I–III ступенів
Донецька область

АГРОЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

Людство вступило в епоху науково-технічної революції, що посилило антропогенний вплив на природу. Цей вплив має суперечливий характер. У ньому переплітаються позитивні й негативні явища. З одного боку, вдосконалення технологій і зростання виробництва сприяють більш повному задоволенню потреб людей, раціональному користуванню природними ресурсами, збільшенню виробництва продуктів харчування і т.ін. З іншого – забруднюється природне середовище, знищуються ліси, посилюється ерозія ґрунтів, випадають кислотні дощі, зменшується озоновий шар землі, погіршується стан здоров'я людей тощо.

Ґрунт – це головний ресурс сільськогосподарського виробництва. Безліч конвенцій і декларацій, прийнятих на міжнародному рівні, закликають раціонально і дбайливо ставитися до ґрунту. І це очевидно, адже тотальне забруднення земель і ґрунтів ставить під загрозу існування всього людства на планеті. Сучасне сільськогосподарське виробництво характеризується невизначеністю у співвідношенні між сільськогосподарськими угіддями, незбалансованістю біохімічних речовин і енергії в агроландшафтах, недосконалістю протиерозійних систем охорони ґрунтів та моніторингу земельних ресурсів.

Назване зумовлює не тільки зниження потенційної родючості ґрунтів, але й порушення екологічної стійкості навколишнього середовища, зниження продуктивності сільськогосподарських угідь. За сучасних умов землеробства щорічні втрати гумусу становлять 600–700 тис. т, а поживних речовин – 100 кг / га і більше.

Агроекологічна оцінка земель дозволяє науково обґрунтовано використовувати кожну агроекологічну групу земель з урахуванням кліматичних, літологічних, геоморфологічних, ґрунтових умов і вимог районованих сільськогосподарських культур для кожної зони.

Екологічні вимоги настільки істотні і принципово важливі, що, не дотримуючись їх, не можна говорити про економічну ефективність аграрного виробництва. Ефективність сільськогосподарського виробництва, темпи його зростання залежать від стану ґрунтів, а також від правильної організації заходів щодо їх охорони. Проте в даний час стан земель, що знаходяться у сфері сільськогосподарської діяльності, залишається незадовільним.

Проведення агроекологічної оцінки Волноваського району Донецької області є досить актуальною проблемою, тому що раніше така оцінка не проводилась, або була недосконалою та не повною.

Основні забруднення ґрунту почалися в ХХ столітті з бурхливим розвитком промислового комплексу. Під забрудненням ґрунтів розуміють внесення в ґрунт нетипових для нього компонентів – так званих «забруднювачів». Вони можуть перебувати в будь-якому агрегатному стані – рідкому, твердому, газоподібному або комплексному. Всі ґрунтові забруднювачі можна поділити на 4 групи: органічні (пестициди, інсектициди, гербіциди, ароматичні вуглеводні, ті що містять хлор, феноли, органічні кислоти, нафтопродукти, бензин, лаки і фарби); неорганічні (важкі метали, азбест, ціаніди, луги, неорганічні кислоти та інші); радіоактивні; біологічні (бактерії, патогенні мікроорганізми, водорості тощо) та безпланове використання родючих ґрунтів, невміння доглядати за ними. Таким чином, основні забруднення ґрунту здійснюються саме за допомогою цих та деяких інших забруднювачів. Підвищений вміст даних речовин у ґрунті може призвести до негативних і незворотних наслідків.

Екологобезпечне використання земель є однією з необхідних умов сталого розвитку агросфери і суспільства в цілому. Сучасний кризовий стан земельних ресурсів України, в тому числі і Донецької області, погіршення екологічного стану земель інтенсивного сільськогосподарського використання, падіння родючості ґрунтів та масштабне поширення ґрунтових деградаційних процесів зумовлюють потребу істотних змін у господарській діяльності людини та природокористуванні.

У зв'язку з цим, надзвичайно важливим та актуальним є застосування комплексного підходу до оцінки сучасного агроекологічного стану земель

сільськогосподарського призначення як основи для надання науково обґрунтованих рекомендацій щодо раціонального, екологічно безпечного сільськогосподарського землекористування.

Метою досліджень є вдосконалення методичних підходів до оцінки агроекологічного стану земель сільськогосподарського призначення на прикладі рідного краю та обґрунтування заходів щодо його поліпшення на районному рівні землекористування.

Землі, які деякі недобросовісні керівники підприємств засмічують відходами виробництва, дуже швидко перетворюються на мертву зону. Навряд чи хтось захоче жити на такій землі? Єдиний спосіб відновлення – це рекультивация земель. Сотні вчених усього світу невпинно працюють над цією проблемою і досить успішно. Якщо чітко слідувати їх рекомендаціям, то можливо відновити нашу землю.

Ґрунт Донбасу – це колосальне багатство, завдяки якому ми маємо продукти харчування, а виробництво забезпечене необхідною сировиною. Оскільки ґрунт формувався протягом багатьох століть, саме тому його охорона від забруднення – це найважливіше завдання держави.

Ходачок О. В.

*керівник гуртків Донського еколого-натуралістичного центру
с.мт. Донське, Волноваський район, Донецька область, Україна*

**ФОРМИ ТА МЕТОДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
«ПАРКИ – ЛЕГЕНІ МІСТ І СІЛ»**

Головною метою є формування екологічної культури особистості, набуття навичок і досвіду розв’язання екологічних проблем, залучення до практичної природоохоронної роботи учнів.